

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

3. Quam monstrosa sit gratia sufficiens prout à recentioribus explicatur & quare excogitata. Gratiae congruae authores non nisi sufficientem habent, sublatoque peccato Originali naturam liberi ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT TERTIVM.

Quam monstrosa sit gratia sufficiens prout à recentioribus explicatur, & quare excogitata. Gratia congrua Auctores non nisi sufficientem habent, sublatoque peccato originali, naturam liberi arbitrij integram & illam inducunt.

IAM Verò quid monstrosus proferri potest, quam quoddam distinctum à ceteris adjuvantiis genus, quod nunquam ab initio lapsus humani usque ad iudicii diem, ullum in humana voluntate effectum habuit, aut habiturum est. Defendit quidem aliquando sanctus Augustinus illud adjuvantiis, partim in Angelis & hominibus primis ante peccatum, partim in lapsorum quoque hominum posteritate, quando eam tali gratia adjuvantiis, saltem credere posse cum Semi-pelagianis errando opinatus est: sed nunquam eò absurditatis venit, ut illud vel semper effectu suo carere propter quem datur, vel id auxilium quod respiciat influeret cum voluntate, ab eo quod non influeret, ita separandum esse decerneret, ut illud efficax, hoc sufficiens vocaretur. Nimis enim perspicuum est, illam non esse adjuvantiis talis, sed voluntatis differentiam, quæ eodem adjuvantiis sufficientem potestatem tribuente, vel non utebatur, vel utebatur, prout voluntati tribueretur. Itaque illud à recentioribus prolatum gratia sufficientis genus, quo adjuvante nullum unquam opus factum est, aut fieri unquam, si est verum distinctumque à gratia efficace membrum, videtur monstrum quoddam singulare gratia, solummodo peccatis faciendis, majorique damnationi accellenda serviens, ideoque lapsus hominibus, citra Dei invidiam damnandis excogitatum. Quod cum altissima perspicacia sua videret Augustinus, simul atque ab illo suo errore respicere cepit, silentio istud in omnibus operibus suis præterit, sciens læsum hominis peccatoris arbitrium, non solum eo uti perveraciter nolle, sed agridine concupiscentiali deprimente, non posse: cui propterea solum Salvatoris medicinale adjuvantiis utile est, & evadendis peccati laqueis necessarium. Quæ consideratione illa aurea quæ diximus verba, hæc ipsa

Lib. de grat. de re differens protulit: Tunc utile est velle cum & lib. arb. possimus, & tunc utile est posse cum volumus. Nam quid prodest, si quod non possimus volumus, aut si quod possimus nolimus?

Sed sine dubio magna quædam & occulta necessitas Scholasticos illos Doctores ad istud gratia genus compulit. Cum enim intelligere non possent, aliquem esse posse culpæ reū, cuius evitanda careret sufficienti potestate, coacti sunt aliquod sufficientis adjuvantiis omnibus hominibus, quibus præceptum imponitur, attribuire. Et hæc tenent quidem tolerabiliter, si tale statuisset, cum quo, sicut dicunt, omnium voluntatem operari posse si velint, ita quæquam

A pro illa eadem voluntatis flexibili libertate, unquam operatum esse statuisset. Quæ enim ratio est quæso? Nam si revera (& non solum dicis causa) talis istius gratia natura est, ut verè sufficientem tribuat potestatem utendi, quæ, quæso, ratio est, ut nulla voluntas eam unquam arripuerit? Sed hoc erat mysterium quod latebat. Videbant, si quæquam eo usum esse constituerent, jam tota machina efficacis gratia, hoc est, congrua, corruerat: nam hoc ipso ista gratia transibat in efficacem, utpote qua, sicut non utebatur voluntas quando noluit, ita etiam quando voluit pro libero suo utebatur arbitrio. Quod cum eis perspicue Scripturis sacris & Augustino repugnare videretur, quæ perpetuo clamant Deum facere ut velimus, facere ut faciamus, Deum operari velle atque perficere & huiusmodi, hoc est, Deum per gratiam suam post lapsum hominis largiri non solum posse, si velit, sed etiam velle quod potest, quod sanctis Angelis & hominibus primis non tribuebat gratia Dei, hinc coacti sunt gratiam illam sufficientem, quantumcumque plenam volendi potestatem liberrimam & indifferentem voluntati dare diceretur, effectu suo semper & ubique non sine insigni absurditate, frustrari. Quod solerter animadvertentes quidam gratia congrua defensores, ut sese ex illo laqueo eriperent, in alium sese periculosiorem induerunt. Aperte enim dicere ausi sunt (quod revera rationum nexus postulabat) efficacem & sufficientem gratiam ab eventu nuncupari. In potestate quippe liberæ voluntatis esse gratiam quantumcumque reddere pro libero nutu suo efficacem vel inefficacem in actu secundo. In quo quidem valde consequenter longèque aptius juxta principia recentiorum, quæ de gratia congrua condiderunt, ratiocinantur. Sed non animadvertunt isto modo universum gratiarum adjuvantiis, quod à voluntatis cooperatione & sufficientis & efficax vocant, non solum respiciat sicut & ceteri, sed ipso quoque loquendi modo ad adjuvantiis sine quo non, ad adjuvantiis potentiale, ad adjuvantiis primi hominis & Angelorum revocare, ut non solum verisimilis & solidissimis Augustini principis sed & ipsius eius verbis quæ latissime in præcedentibus attulimus ac deduximus, evertantur. Habent enim illud ipsissimum adjuvantiis, quo, sicut & bonis & malis Angelis & hominibus primis dedit, dat etiam lapsus sufficientem agendi potestatem: ita ut adjuvantiis istud deferere, eo uti & non uti, cum eo perseverare vel non perseverare,

severare, in libero relinquatur arbitrio. Quae sunt ipsissima verba quibus Augustinus voluntatis integritate ac sana descriptit adiutorium, & ab aegrotae voluntatis adiutorio separavit.

Et isti quidem evidentius convincuntur, non aliam nisi sufficientem Adami gratiam, reparationi inutilem, pro Christi medicinali adiutorio defendere, quemadmodum supra latius declaratum est. Sed non propterea alii congruae gratiae defensores, quamvis multum laudentur, ab illo laqueo se expediunt. Omnes enim explicandi modi quos laboriosè industrièque concinnarunt, ut ostendant Christi gratiam sufficientem gratiae primi hominis & Angelorum antecellere, congruamque medicinam laesae afferre voluntati, eò tandem per multos labyrinthos redeunt unde egressi fuerant. Cum enim gratiae sufficientis natura, quae primo homini illaeso & Angelis collata fuit, in eo proprie sita fuerit, ut eius usus ac neglectus in libero relinquatur arbitrio, cuius indifferentia per istam gratiam, ad nullam partem astringeretur (ut latius paulò ante declaravimus, & subtilissime Augustinus ex professo docet) ostendendum eis erat, hanc essentialem gratiae primivae atque sufficientis notam non reperiri in ea gratia efficace, quam deprædicant. Quod si hoc ostendere est impossibile, imò iacturam istius notae tanquam libertatis interitum capitaliter fugiunt; frustra aliud gratiae genus, quam primi hominis & Angelorum, se afferre gloriantur. Quicquid enim dixerint de tractus illius suavitate, potestate, efficaciâ: quicquid de congruitate cum voluntatis arbitrio: quicquid de decretis Dei, quibus ipse actum volendi & faciendi liberae voluntati sanxerit esse largiendum; differentiam aliquam fortassis inferet in ipsum Deum gratiae largitorem, qui aliter se ad hunc quam ad illum habeat, in modum verò operandi gratiae sufficientis nullam. Nihil enim omninò reperire poterunt in modo operandi gratiae Angelorum, quem descripsit Augustinus, quod non tali adiutorio efficaci exactissime congruat. Nam quantumcumque dicant, gratiam istam facere ut voluntas operetur, cum ad cardinem venit, eo res redit, ut gratia molliat, suadeat, trahat, alliciat congruentissime, sed sic tamen, ut ultimum decretum operationis debeat à voluntate proficisci; quae stantibus omnibus stat adhuc velut in bivio indifferens, eademque libertate quae gratiam propter congruitatem eius amplectitur, etiam non amplecti potest. Quod quemadmodum fiat, è contrario ex gratia sufficienti recentiorum facilius intelligitur. Sic enim eam respicit voluntas, ut eadem illà suâ indifferentiâ possit eam apprehendere & sequi. Adest enim utrobique congruitas & incongruitas comparatione voluntatis. Ibi blanditur voluntati gratiae seu spiritualis boni congruitas, ac deterret boni carnalis pro-

positi incongruitas: hic è contrario alliciat boni terreni congruitas, ac deterret boni spiritualis seu gratiae incongruitas. Sed sicut non obstante illà gratiae sufficientis incongruitate, terrenique boni propositi congruitate, voluntas est, quae suo negligendi decreto gratiam inefficacem facit, utpotè quae stantibus ipsdem omnibus poterat non utendo reddere inefficacem. Planius hoc elucescet, si consideraverimus etiam peccata voluntatis ex tentationum congruitate proficisci, tentationesque, sicut recentiorum gratias congruas, in motibus indeliberatis vehementissimis esse sitas. Nec tamen idcirco quisquam eorum voluntatis libertati tribuendum esse negat, quod tentationis motus fiat efficax vel inefficax.

Nam quod Deum aiunt intendere ac prædefinire voluntatis consensum, eoque sine gratiam congruam seligere, modum operandi gratiae nihil omninò mutat. Semper enim cardo voluntatis est, quae hoc efficit, ut ad actualem influxum gratia rapiatur. Idcirco enim addunt vel expressè vel virtute præscientiam Dei conditionatam, quâ videt quomodo se erga gratiam unamquamque voluntas uniuscuiusque habitura sit; aliam daturus si fortè datam gratiam suâ tereti ac indifferenti libertate respueret. Quae explanatione & scientiae conditionatae exploratione, dum gratiae potestatem explicare satagunt, quasi illa faciat velle voluntatem, appetitum totum nutui voluntatis ascribunt, utpotè cuius æquilibrium tantâ exploravit curiositate, ut sciant, quònam ipsa indifferenter suum flexum conversura sit. Quod tunc constabit manifestissime, si Deo nihil, neque præsciente, neque decernente, profus eisdem hominibus gratias dari statuam in ipsdem omninò rerum omnium circumstantiis. Tunc enim perspicuum erit, non esse gratiam quæ det velle & facere voluntati, sed voluntatem quæ facit reipsâ facere gratiam, quamvis sine gratia facere ac velle non possit. Tunc enim gratia blandienti interius tentationi omninò similis est, cuius usus & non usus in libero relinquatur voluntatis arbitrio, ut utramvis vel consensum addendo reddat efficacem, vel suspendendo inefficacem. Hic autem est ipsissimus character ac nota gratiae primi hominis atque illaesa voluntatis, quæ duo sibi mutuo semper nexa sunt. Non enim aliud ista gratia confert lapsae voluntati, nisi posse si velit, sic ut juxta descriptionem accuratam Augustini, velle & nolle, facere & non facere, perseverare & non perseverare relinquatur in libero voluntatis arbitrio. Vnde Franciscus Suarez talis congruae gratiae præcipuus defensor, cum de congruitate cogitationis honeste per quam opera moraliter bona veluti per gratiam congruam naturalem operamur, disputaret, quam congruitati gratiae omninò equiparari tradit apertissime profiteretur:

Est

Lib. 3. de grat. c. 11. num. 18.
Ibid. n. 17.
Ibid. n. 20.
Num. 21.
Num. 22.
Num. 23.
Ibid. cap. 11. num. 12.

Ex sola *er*ate voluntatis posse contingere ut uni sit congrua & hinc cogitatio qua alterum non movet, & consequenter non est illi congrua. Addit etiam sine Dei præscentia non posse intelligi iniquitatem in tali beneficio, quo scilicet dat cogitatione congruam vel incongruam. Ex quo etiam sequi dicit, Cogitationem congruam ut talis sit soluta esse necessariam necessitate consequente seu concomitante, hoc est, ex suppositione ipsius operis, necessitate vero antecedente, seu causæ, solam cogitationem sufficientem esse necessariam. Quia ut se declarat, Cogitatio congrua non est necessaria ut alius esse possit, sed ut sit, illumq; infallibiliter inferre. Nam eo ipso quo voluntas non sequitur cogitationem non est congrua neque efficax: igitur si cogitatio est congrua infert statim effectum bonæ voluntatis. Hanc ergo necessitatem dicimus esse consequentem non antecedentem: quia cogitatio non constituitur in esse congrua, nisi quia voluntas ex sua libera determinatione illi consentiat. Est ergo congruitas consequens actum voluntatis non antecedens illum. Addit ubi dicitur: Denique si talis cogitatio ut congrua, esset necessaria necessitate antecedente, tolleretur libertatem voluntatis, quia præveneret consensum eius. Est ergo hæc necessitas consequens sive consideretur in re ipsa seu in executione, sive in præscentia Dei. Nam Deus præcogitacionem esse congruam, quia habetura est effectum cooperante libera voluntate, non quia secundum se præcogitata illa cogitatio necessario inferat talem voluntatem. Et non multis interpositis: Qui habet cogitationem honestam sufficientem potens est facere, ut illa sit congrua, alias congruitas non esset conditio consequens sed antecedens: sed non aliter potest facere cogitationem illam congruam, nisi consentiendo illi. Denique absolutissimè in superioribus de cogitationibus congruis ad actus moraliter honestos necessariis ita concludit: Ergo eadem omnino cogitatio seu aequali potest esse alius congrua vel incongrua pro sola libertate voluntatis volentis hoc vel illud cum solo generali concursu Dei (loquitur enim nunc intra ordinem nature) nam si voluntas consentit, cogitatio est congrua, si dissentit denominatur incongrua. Similia in opusculo de auxiliis tradit, ubi congruitatem vocationis & gratiæ in ordine supernaturali

explicare conatur: Nihil in re includit ex parte hominis, quod non includas vel includere possit vocatio sufficiens, si homo illa uti velit. Et mox: In potestate hominis, de quo Deus præcogit non consentiarum vocationi, est facere ut Deus præcogit ipsum consenturum vocationi; & consequenter efficere ut illa vocatio sit congrua. Quocumque igitur talis gratiæ auctores sese veriant, ventilent, spargant, quocumque modo se explacent, nihil habent nisi gratiam primi hominis & Angelorum, quæ inflictam voluntatis ægritudinem nec sanare, nec juvare, nec attingere potest. Quomodo enim ægritantem sanabit voluntatem, cum hoc ipsum quod in ea sanandum erat, illatum esse, integerrimumque supponat? Nam etiam indifferenter arbitrii volubilitatem ac potestatem ad volendum adjuvante gratia, nolendumque bonum (propter quam dixit Augustinus, quod tunc ita liberum erat, ut bene velle posset & male, & propter quam dixit, quod prioris integritatis gratia daret ei posse si vellet, hæc posterior dare debeat ipsum velle quod potest) in suo vigore permanisse manifestum est, utpote quem eodem modo voluntas post lapsum suum contractamque terrenarum cupiditatum ægritudinem gratiæ adjuvante exserat. Itaque utrobique nature integritas asseritur, utrobique peccatum originale tollitur, utrobique etiam gratia fit potentialis & sufficiens expectans ad influxum suum actualem consensum voluntatis, quamvis non sine gratia exserendum; atque ita utrobique habetur adiutorium non quo fit velle, sed sine quo velle non potest. Cujusmodi adiutorium cum adiutorio incarnationis & crucis Christi, & adiutorio medicinali ægrotae voluntatis nihil commune habet, sed ad adiutoria Pelagii, & Massilienis, & Augustini ante Episcopatum referendum est. Et hæc de de gratia quam recentiores efficacem vocant, pertransennam dicta sint, superest ut illam quam propriè sufficientem dicunt, absolvamus.

CAPVT QVARTVM

Ex natura gratiæ Christi ostenditur, nullis dari sufficientem gratiam juxta sensum recentiorum, qui conantur directè contrarium ejus persuadere, quod Augustinus de lege & gratia sufficiente.

Hanc igitur sufficientem gratiam Augustini principiis & Scripturarum repugnare, ex alio quoque capite quod apud ipsum crebro inenicitur, demonstrari potest. Docet enim non semel, veram Christi gratiam à nullo duro corde respui, sed ideo tribus, ut cordis duritia primitus asseratur. Cui principio consequenter constanterque tradit, quando Deus docet non per legis litteram, sed per sancti Spiritus gratiam,

ita docere ut quod quisque didicerit non tantum cognoscendo sciat, sed etiam volendo appetat, agendo, perficiat. Hinc ulterius docet, nullam Christi gratiam effectu operis ad quem efficiendum voluntati datur, ulla voluntatis pervicacia frustrari; frangit enim ante omnia ipsam illam voluntatis pervicaciã, per quam effectus ejus impediretur, atque ita quodcumque largitur gratiam suam, simul dat incrementum Deus; ipsa quippe gratiæ infusio est

Lib. de prædest. sancti. cap. 8.
Lib. de grat. Christi c. 14.

Lib. 3. de concursu c. 14. n. 14.

Lib. de reprob. c. 1.

*AVANTUR
 LA NELLE*